

Esko Rannalle ovat tuttuja niin Wembleyn pyhättö kuin Raivolan idyllikin

Futari karjalaisella tunteen palolla

KARI KUMPULAMPI

TAMPERE Jalkapallokenttien legenda *Esko Ranta* on kokenut monia unohtumattomia hetkiä rakastamansa lajin parissa maassa ja maailmalla. Unohtumattomia ovat myös olleet kotiseutumatkat eri puolille Karjalaa.

ESKO RANNAN Aira-äiti (1923-2007), omaa sukua *Kolehmainen*, oli kotoisin Kivennavan Raivolasta.

–Koen olevani karjalainen juuri äitini puolelta. Olen käynyt etsimässä hänen kotitalonsa raunioita Ala-Raivolassa. Ehkä olen kävellyt aivan Kolehmaisen talon lähellä, mutta sen tarkkaa sijaintia en tiedä, Ranta kertoo.

Hänen äitinsä evakkomatka suuntautui monien mutkien kautta Hämeeseen, Pirkanmaan Sahalahdelle.

– Sahalahdessa äitini tapasi tulevan miehensä, *Valtteri Rannan*. He muuttivat Tampereelle, kun isä sai kaupungista poliisin viran. Äidille järjestyi töitä osuuskaupan myymälästä.

– Meitä lapsia siunaantui maailmaan kahdeksan. Äidille iso kiitos hyvin hoidetusta perheestä, isälle myös.

Alussa kaikki ei kuitenkaan sujunut täysin nuottien mukaan Airan ja Valtterin yhteiselossa.

– Vanhempani vihittiin sodan aikana Sahalahdessa. Heidän piti mennä naimisiin jo aiemmin, mutta isä ei saanutkaan lomaa ja häät siirtyivät. Äiti odotteli miestään turhaan vihkiäistilaisuuteen hääpuku päällä.

Aira-äiti ei kovin vuolaasti jutellut lapsilleen Karjalan muistoistaan.

– Olin nuori, enkä noista Karjalan asioista osannut häneltä kyselläkään. Muuten äiti oli kyllä puhelias. Kun koolla oli enemmän karjalaisia, murrekin löytyi heti luonnostaan.

– Karjalasta lähtö ei ollut äidilleni mitenkään mieluisa. Kaikkea

– Maalinteko on ollut vaikeaa meille suomalaisille kansainvälisillä kentillä, Esko Ranta luonnehtii kuningaslaajia.
– Toivottavasti tahti nyt muuttuu. (Kuva: Kari Kumpulampi)

” Karjalasta lähtö ei ollut äidilleni mitenkään mieluisa. Kaikkea muuta.”

muuta. Juurilleen hän matkusti ja palaili jo silloin, kun Raivola oli vielä kiellettyä aluetta. Hän meni sinne kaverinsa kanssa taksilla.

Esko Eko Ranta on reissannut lukuisia kertoja Karjalan maille. Idyllinen Raivola on tullut tutuksi. Ilves-Kissojen ikämiesten mukana hän on käynyt pelaamassa Viipurissa paikallista telakan joukkuetta vastaan parikymmentä kertaa.

– Tämän vuoden peli Viipurissa jäi väliin koronan takia.

Eko toimii aktiivisesti Raivola-Seuran hallituksessa.

– Kokoontumiset Raivolan koululla ovat mielenkiintoisia. Olen tarinoinut siellä nykynuortenkin kanssa.

Hänen pitkä uransa viheriöillä on kappale merkittävää, suomalaista jalkapallohistoriaa.

KUTEN NIIN moni muukin tamperelainen futari myös Eko, 73, aloitti pelihommat kiekkokaukaloissa kuusikymmentäluvulla. Hän oli eräänä viikonloppuna treenaamassa taas Amurin kaukalossa, kun tuttu peluri, jalkapalloilija, ilmestyi paikalle ja huusi, että Esko! Mene hakemaan tossut ja tule pelaamaan talvisarjaa! Muuten ei saada joukkuetta kasaan.

– Innostuin tietenkin. Riisin nopeasti luistimet ja juoksin kotiin hakemaan tossuja. Se peli vei mukanaan ja lajini vaihtui jalkapalloon.

Ensimmäisen mestaruussarjapelinä Eko pelasi Ilves-Kissoissa kaudella 1965.

– Pallon perässä elämäni ja perheeni elämä sittemmin kulki, hän sanoo.

Kaudeksi 1973 Eko siirtyi Tampereelta naapurikaupunkiin Valkeakoskelle, Hakaan. Hän voitti koskilaisten riveissä muun muassa tuplan eli Suomen mestaruuden ja Suomen cupin vuonna 1977.

Oma lukunsa Ekon uralla ovat maajoukkuepelit. A-maaotteluita aina kovakuntoinen vasen pakki pelasi 68 ja 23-vuotiaiden otteluja kuusi.

Maaotteluista hänen mieleensä on jäänyt eritoten EM-karsintapeli Italiaa vastaan Rooman olympia-

stadionilla syyskuussa 1975. Ottelu päättyi tasatulokseen 0-0.

– Hyvä peli meiltä, mutta ei saatu maaleja aikaiseksi. Ottelun jälkeen yleisö hurrasi meille.

– Sen sijaan kotijoukkueelle piti rakentaa suojahäkki juoksuradan ylle. Katsomosta sateli kananmunia ja kaikenlaista roinaa pelaajien päälle.

Ekon muistissa on hyvin myös maaottelu Englantia vastaan Lontoon Webleyllä seitsemänkymmentäluvulla. Paikalla oli 90 000 kovaäänistä kotijoukkueen kannattajaa, täysi tupla.

– Sekin oli hyvä peli meiltä, vaikka hävittiin. Ei siellä kentällä tavallista puhetta kuullut. Piti huutaa lujaa, jotta sai sanomansa kaverille perille.

– Maaotteluissa heikkoutemme oli maalinteko. Pelitapahtumissa olimme usein tasavertaisia.

Mestari otti luulot pois

Allekirjoittaneella oli tilaisuus kohdata Valkeakoskella Tehtaan kentällä Esko Ranta kesällä 1972. Kyseessä oli jalkapalloilun kotimaisen pääsarjan eli Mestaruussarjan ottelu Haka-TaPa. Hävisimme pelin 2-0.

Olin pelissä oikea laitahyökkääjä, TaPaa vielä edustanut Eko oli vasen pakki, ja erittäin hankala ohittaa, sen muistan. Hän oli nopea, kestävä, armoton. Hän nousi alvariinsa ylös ja palasi vauhdilla takaisin tontilleen puolustukseen, jos pelin kulku niin edellytti.

Pääsin pelissä pari kertaa makomaan laukaisupaikkaan, mutta Eko liukui aina jostakin takavasemmalta pallon eteen. Samoin oli laita keskitysten kanssa; Eko kiilasi aina eteen, koukki pallon itselleen, ja lähti saman tien nousuun.

Se oli karmea peli, fyysinen. En saanut aikaiseksi mitään. Pelin jälkeen olin aivan puhki, mutta yhtä kokemusta rikkaampi. Nyt tiesin, mitä on pelata mestaria vastaan.

KARI KUMPULAMPI

Eko on kohdannut kentillä maailmanluokan pelureita.

– Hyvät pelaajat olivat yleensä todella hyviä ja erottuivat. Pele on aina ollut ihanteeni ja Hakan Juhan Peltonen.

Pelaaminen Suomen pääsarjassa loppui Esko Rannalta vuonna 1984. Sen jälkeen hän on voittanut muun muassa parikymmentä Suomen mestaruutta ikämiesten turnauksissa Ilveksen ja Ilves-kissojen joukkueissa. Hän käy yhä Tampereella ikämiesten treeneissä kahdesti viikossa ja seuraa muutenkin futista tarkoin.

Hän uskoo, että Suomen A-maajoukkueen menestys nostaa pelaajien itseluottamusta entisestään, mikä lupaillee Huuhkajien kannattajille huippuhetkiä pelin parissa tuonnempanakin.

Syventävää tietoa kylistä

ESKO RANTA toimii aktiivisesti Raivola-Seuran hallituksessa, on mukana monessa.

Hän on ollut muun muassa kokoamassa opintokirjaksi seuran käyttöön *Sergei Kirtolan* kääntämää tekstiä professori *Jevgeni Balasovin* kirjasta Karjalankannas – tuntematon maa.

Kirtola on Raivolassa syntynyt Raivola-Seuran jäsen. Leningradissa syntynyt Balasov vietti puolestaans lapsuudessaan kuusikymmentäluvulla kesiä Karjalankannaksella.

– Kirja on valmis. Se sisältää tarinoita ja syventävää tietoa Karjalan kylistä, Ranta kertoo.

Raivola-Seuran toiveena on, että Balasovin kirjasta olisi iloa ja hyötyä kyläseuroille, joiden juuret juontavat eritoten Kivennavan ja Terijoen alueille.

Aiheesta saa lisätietoa Raivola-Seuran sihteeriltä *Heli Sjöbergiltä*. E-mail: heli.sjoberg@elisanet.fi

ESKO RANTA

- Syntyi Tampereella Pyynikin urheilukentän vieressä 14.1.1947.
- Asuu samassa kaupungissa.
- Avioitui Tuula-vaimonsa kanssa Pirkkalan pappilassa 1968, kaksi tytärtä.
- Toisen polven karjalainen Aira-äidin puolelta.
- Jalkapalloilija, Suomen A-maajoukkueen runkopelaajia 1970-luvulla.
- Edusti Suomen pääsarjassa, Mestaruussarjassa, 1970-1980-luvuilla mm. Valkeakosken Hakaa ja TaPaa. Hakan vuosina Rannalle kertyi Mestaruussarjan otteluista komeat 392.
- Työskenteli Valkeakoskella liikunnanohjaajana.
- Jalkapalloura jatkuu Tampereella ikämiesfutiksen merkeissä.